

Projekt: „EU peníze školám“ - OP VK oblast podpory 1.4 s názvem
Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.4.00/21.0815

Číslo a název šablony klíčové aktivity: VY_32_INOVACE_153.ČJ.5.B

Školní rok: 2011/ 2012

Ročník (třída), cílová a věková skupina: 5. ročník (5. B), žák 10 – 12 let

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Český jazyk

Učivo: Shoda přísudku s podmětem

Anotace (metodický list k použití ve výuce): V prezentaci se žák se seznamuje se shodou přísudku s podmětem všech rodů a s podmětem několikanásobným. Zároveň si učivo procvičuje, hledá k podmětům vhodné přísudky, doplňuje koncovky příčestí činného, určuje sloveso ve správném tvaru minulého času, vybírá z nabídky slov vhodné podměty v množném čísle, doplňuje vhodné přísudky v minulém čase a pokouší se doplnit koncovku příčestí činného ve větách s několikanásobným podmětem. Prezentace obsahuje i řešení úkolů.
V pracovním listu jsou cvičení z prezentace. Žák může řešit úkoly i písemně.

Očekávaný výstup: zvládá základní příklady syntaktického pravopisu

Jazyk: čeština

Speciální vzdělávací potřeby: žádné

Klíčová slova: přísudek, podmět, shoda přísudku s podmětem

Druh učebního materiálu: prezentace, pracovní list

Druh interaktivity: kombinované

Stupeň a typ vzdělávání: základní vzdělávání – 1. stupeň ZŠ – 2. období

Celková velikost: prezentace 1 156 kB, pracovní list 35 kB

Pilotáž D U M provedena ve výuce dne: 14. 5. 2012

Autor a vyučující D U M: Mgr. Alena Priesolová

SHODA PŘÍSUDKU S PODMĚTEM

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Alena Priesolová.

SHODA PŘÍSUDKU S PODMĚTEM

PŘEHLED SHODY PŘÍSUDKU S PODMĚTEM

ROD MUŽSKÝ

PODMĚT JE V MNOŽNÉM ČÍSLE	KONCOVKA PŘÍČESTÍ	PŘÍKLADY
1. rodu mužského životného	píšeme – i	Chlapci si hrá i . Čápi létal i vysoko.
1. rodu mužského neživotného	píšeme – y	Peníze se rozkutálel y . Domy chátral y .

SHODA PŘÍSUDKU S PODMĚTEM

POZOR!

Sněhuláci stáli**i**. (r. m. **životný**)

Papíroví draci létali**i**. (r. m. **životný**)

Davy návštěvníků proudily**y**. (r. m. **neživotný**)

Tisíce lidí se rozcházel**y**. (r. m. **neživotný**)

Dn**i** se krátil**y**. (r. m. **neživotný**)

Dn**y** se krátil**y**. (r. m. **neživotný**)

SHODA PŘÍSUDKU S PODMĚTEM

POZOR!

Uzenáči se prodali.

Ledoborci vypluli.

Dělenci byli zkráceni.

Nosiči zavazadel čekali.

Vodiči velbloudů přišli.

Uzenáče se prodaly.

Ledoborce vypluly.

Dělence byly zkráceny.

Železné nosiče spadly.

Vodiče tepla se opravily.

SHODA PŘÍSUDKU S PODMĚTEM

PŘEHLED SHODY PŘÍSUDKU S PODMĚTEM ROD ŽENSKÝ

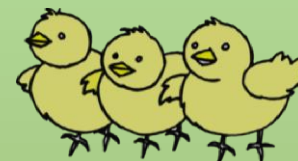
PODMĚT JE V MNOŽNÉM ČÍSLE	KONCOVKA PŘÍČESTÍ	PŘÍKLADY
rodu ženského	píšeme – y	Růže rozkvetl y . Jabloně uschl y . Myši se schoval y . Ovce se pás y .

SHODA PŘÍSUDKU S PODMĚTEM

PŘEHLED SHODY PŘÍSUDKU S PODMĚTEM ROD STŘEDNÍ

PODMĚT JE V MNOŽNÉM ČÍSLE	KONCOVKA PŘÍČESTÍ	PŘÍKLADY
rodu středního	píšeme – a	Kuřata zobal a . Světla zhasl a . Kola se točil a . Auta odjel a .

Podstatná jména středního rodu **dítě**, **ucho**, **oko** jsou v množném čísle rodu ženského. (**Děti** pospíchaly**y**. **Uši** mě zábl**y**. **Oči** mě pálil**y**.)

SHODA PŘÍSUDKU S PODMĚTEM

PŘEHLED SHODY PŘÍSUDKU S PODMĚTEM

PODMĚT VŠEOBECNÝ

PODMĚT JE V MNOŽNÉM ČÍSLE	KONCOVKA PŘÍČESTÍ	PŘÍKLADY
všeobecný podmět (blíže neurčení lidé)	píšeme – i	Psal i o tom v novinách. Říkal i mu bratr Paleček. (kdo, co? <i>oni, lidé všeobecně</i>)

CVIČENÍ

Hledejte k podmětům vhodné přísudky.

zdi

koloušci

stráže

rajčata

hromy

zedníci

draci

zčervenala

burácely

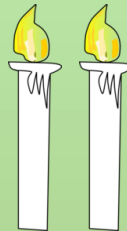
se zastavili

postavili

se rozpadaly

se vznášeli

se vyměnily

dělníci

svíčky

listy

hrušky

čmeláci

kola

potrubí

se točila

padaly

praskla

bzučeli

zesládly

se rozhořely

vyrobili

ŘEŠENÍ CVIČENÍ

Hledejte k podmínkám vhodné přísudky.

zdi

koloušci

stráže

rajčata

hromy

zedníci

draci

se rozpadaly

se zastavili

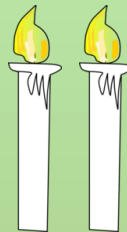
se vyměnily

zčervenala

burácely

postavili

se vznášeli

dělníci

svíčky

listy

hrušky

čmeláci

kola

potrubí

vyrobili

se rozhořely

padaly

zesládly

bzučeli

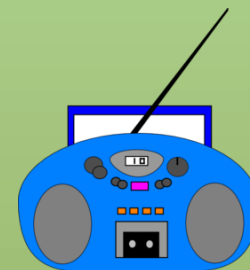
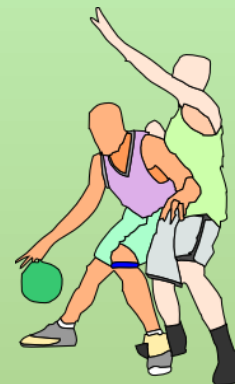
se točila

praskla

CVIČENÍ

Doplňte a odůvodněte pravopis.

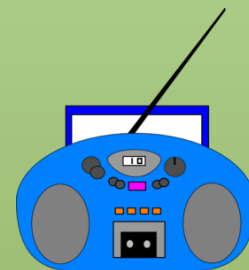
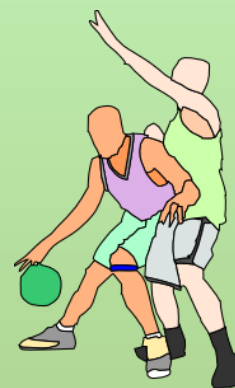
1. Severní větry přinesl__ mrazy.
2. Naši sportovci vybojoval__ zlato.
3. Nad obzorem se stahoval__ mračna.
4. Poštolky létal__ vysoko nad kopci.
5. V proutěném koši ležel__ dva plazi.
6. Do teplých krajín odletěl__ houfy ptáků.
7. Zástupy lidí spěchal__ na náměstí.
8. Dnes odjel__ kamarádky do Prahy.
9. Mladí lidé poslouchal__ hlasitou hudbu.
10. Na konci dopisu byl__ dva podpisy.

ŘEŠENÍ CVIČENÍ

Doplňte a odůvodněte pravopis.

1. Severní větry přinesl**y** mrazy.
2. Naši sportovci vybojovali**i** zlato.
3. Nad obzorem se stahovala**a** mračna.
4. Poštolky létal**y** vysoko nad kopci.
5. V proutěném koši leželi**i** dva plazi.
6. Do teplých krajin odletěl**y** houfy ptáků.
7. Zástupy lidí spěchal**y** na náměstí.
8. Dnes odjel**y** kamarádky do Prahy.
9. Mladí lidé poslouchali**i** hlasitou hudbu.
10. Na konci dopisu byl**y** dva podpisy.

CVIČENÍ

Doplňte sloveso ve správném tvaru minulého času.

V řekách (plavat)_____ ryby. Na polích (dozrát)_____ klasy obilí. Pavouci (číhat)_____ na svou kořist. Malá koťátka (mňoukat)_____. Okna se (muset)_____ umýt. Školáci (mít)_____ prázdniny. Jeleni se (pást)_____ u lesa. Chlapcům se (ztratit)_____ míče. Na nástupiště (přijet)_____ vlaky. Na letišti (přiletět)_____ letadla. Dříve (přenášet)_____ zprávy poštovní holubi. Na zahradě (rozkvést)_____ tulipány. Sněhuláci (roztát)_____. Na okraji města (vyrůst)_____ nová sídliště. Milanovy věci (zůstat)_____ ležet na zemi.

ŘEŠENÍ CVIČENÍ

Doplňte sloveso ve správném tvaru minulého času.

V řekách **plavaly** ryby. Na polích **dozrály** klasy obilí. Pavouci **číhali** na svou kořist. Malá koťátka **mňoukala**. Okna se **musela** umýt. Školáci **měli** prázdniny. Jeleni se **pásli** u lesa. Chlapcům se **ztratily** míče. Na nástupiště **přijely** vlaky. Na letiště **přiletěla** letadla. Dříve **přenášeli** zprávy poštovní holubi. Na zahradě **rozkvetly** tulipány. Sněhuláci **roztáli**. Na okraji města **vyrostla** nová sídliště. Milanovy věci **zůstaly** ležet na zemi.

CVIČENÍ

Doplňte z nabídky vhodné podmínky v množném čísle.

1. Sluneční _____ hřály.

2. Papíroví _____ létali vysoko.

3. Včera uhodily silné _____.

4. Na letišti přistála _____.

5. Čistá _____ se pěkně leskla.

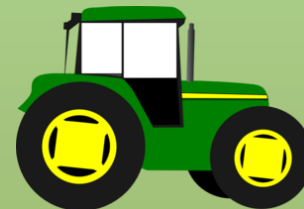
6. _____ těžko hledali potravu.

7. _____ ukradli celý trezor.

8. _____ si hrály na pískovišti.

9. _____ cvičili novou skladbu.

10. _____ jezdily po polích.

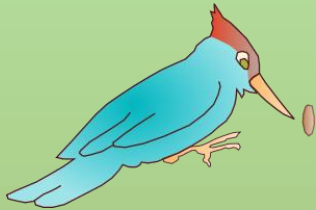
Nabídka: děti, mrazy, traktory, zloději, letadla,
paprsky, ptáci, hudebníci, draci, zrcadla

ŘEŠENÍ CVIČENÍ

Doplňte z nabídky vhodné podměty v množném čísle.

1. Sluneční **paprsky** hřály.
2. Papíroví **draci** létali vysoko.
3. Včera uhodily silné **mrazy**.
4. Na letišti přistála **letadla**.
5. Čistá **zrcadla** se pěkně leskla.
6. **Ptáci** těžko hledali potravu.
7. **Zloději** ukradli celý trezor.
8. **Děti** si hrály na pískovišti.
9. **Hudebníci** cvičili novou skladbu.
10. **Traktory** jezdily po polích.

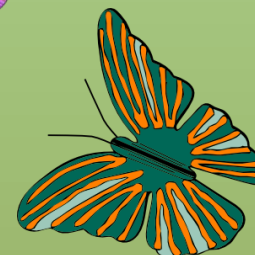

CVIČENÍ

Doplňte vhodné přísudky v minulém čase.

1. Staré automobily _____ městem v historickém průvodu.
2. Děvčata _____ s míčem.
3. Na stráních hor _____ zajímavé keře.
4. Skupiny výletníků _____ zámkem.
5. Ryby _____ rybáři až k večeru.
6. Smečky vlků _____ až k lidským příbytkům.
7. Obě družstva _____ na hřiště.
8. Havrani _____.
9. Kobyly _____ na mezi.
10. Nad záhony _____ pestří motýli.

ŘEŠENÍ CVIČENÍ

Doplňte vhodné přísudky v minulém čase. Například:

1. Staré automobily **projížděly** městem v historickém průvodu.
2. Děvčata **si hrála** s míčem.
3. Na stráních hor **rostly** zajímavé keře.
4. Skupiny výletníků **procházely** zámkem.
5. Ryby **lovili** rybáři až k večeru.
6. Smečky vlků **se odvážily** až k lidským příbytkům.
7. Obě družstva **nastoupila** na hřiště.
8. Havrani **odletěli**.
9. Kobyly **se pásly** na mezi.
10. Nad záhony **létali** pestří motýli.

SHODA PŘÍSUDKU S NĚKOLIKANÁSOBNÝM PODMĚTEM

Obsahuje-li **několikanásobný podmět** podstatná jména **stejného rodu**, píšeme koncovku příčestí činného takto:

1. ROD MUŽSKÝ ŽIVOTNÝ

– píšeme koncovku – **i**

Čápi a špačci už odletěli do teplých krajin.

2. ROD MUŽSKÝ NEŽIVOTNÝ

– píšeme koncovku – **y**

V parku rostly smrky a javory.

3. ROD ŽENSKÝ

– píšeme koncovku – **y**

Slepice a kachny běžaly po dvoře.

4. ROD STŘEDNÍ

– píšeme koncovku – **a**

Housata a kachňata zamířila k potoku.

SHODA PŘÍSUDKU S NĚKOLIKANÁSOBNÝM PODMĚTEM

Obsahuje-li **několikanásobný podmět** podstatná jména **různého rodu**, píšeme koncovku příčestí činného takto:

1. Je-li v několikanásobném podmětu alespoň **jedno podstatné jméno rodu mužského životného** – píšeme koncovku **i**

Maminka a tatínek **šli** do kina.

2. Není-li v několikanásobném podmětu **podstatné jméno rodu mužského životného** – píšeme koncovku **y**

Ovce a jehňata se pás**ly** na louce.

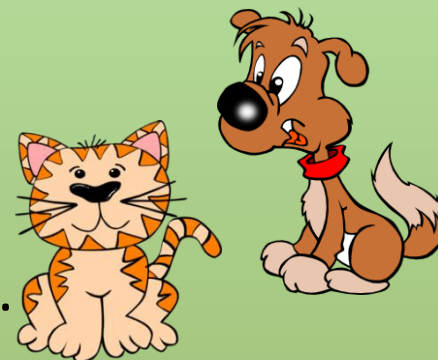
Stoly a židle stál**y** na místě.

3. Stojí-li ve větě **přísudek před několikanásobným podmětem**, může se koncovka příčestí činného shodovat s rodem nejbližšího **jména**. (Po dvoře běhal**i** – běhal**y** slepice a kohouti.)

CVIČENÍ

Zkuste doplnit koncovku příčestí činného.

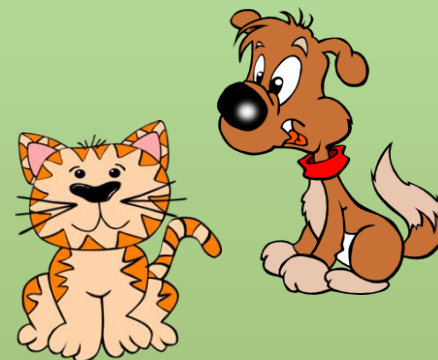
1. Ještěrky a hadi se vyhříval__ na kamenech.
2. Ženy a dívky pracoval__ na poli.
3. Slepice a kuřata běhal__ po celé zahradě.
4. Rampouchy i ledové klouzačky začal__ tát.
5. Antilopy a žirafy se spokojeně pásli__.
6. Koťata a štěňata běhal__ po celém bytě.
7. Kuchaři a pekaři musel__ jít dnes do práce.
8. Mušličky a ulity ležel__ na pobřeží.
9. Pavel a Jolana závodil__ ve šplhu.
10. Míče a švihadla se nám líbil__.

ŘEŠENÍ CVIČENÍ

Zkuste doplnit koncovku příčestí činného.

1. Ještěrky a hadi se vyhřívali **i** na kamenech.
2. Ženy a dívky pracovaly **y** na poli.
3. Slepice a kuřata běhal**y** po celé zahradě.
4. Rampouchy i ledové klouzačky začal**y** tát.
5. Antilopy a žirafy se spokojeně pásly **y**.
6. Koťata a štěňata běhal**a** po celém bytě.
7. Kuchaři a pekaři museli **i** jít dnes do práce.
8. Mušličky a ulity ležely **y** na pobřeží.
9. Pavel a Jolana závodili **i** ve šplhu.
10. Míče a švihadla se nám líbily **y**.

Použité zdroje

- **Chlapec s míčem**
[cit. 2012-02-04]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:
<http://www.clker.com/clipart-boy-holding-baloon.html>
- **Dům**
[cit. 2012-02-04]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:
<http://www.clker.com/clipart-yellow-house.html>
- **1. Sněhulák**
[cit. 2012-02-04]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:
<http://www.clker.com/clipart-12388.html>
- **2. Sněhulák**
[cit. 2012-02-04]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:
<http://www.clker.com/clipart-4410.html>
- **Růže**
[cit. 2012-02-04]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:
<http://www.clker.com/clipart-3115.html>
- **Ovce**
[cit. 2012-02-04]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:
<http://www.clker.com/clipart-11663.html>
- **Kuřata**
[cit. 2012-02-04]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:
<http://www.clker.com/clipart-151035.html>

- **Auto**
[cit. 2012-02-04]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:
<http://www.clker.com/clipart-12003.html>
- **Svíčka**
[cit. 2012-02-04]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:
<http://www.clker.com/clipart-flaming-candle-2.html>
- **Rajčata**
[cit. 2012-02-04]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:
<http://www.clker.com/clipart-2054.html>
- **Kolo**
[cit. 2012-02-04]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:
<http://www.clker.com/clipart-wheel-7.html>
- **Basketbalisté**
[cit. 2012-02-04]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:
<http://www.clker.com/clipart-29812.html>
- **Husy**
[cit. 2012-02-04]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:
<http://www.clker.com/clipart-150962.html>
- **Rádio**
[cit. 2012-02-04]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:
<http://www.clker.com/clipart-blue-radio.html>

- **Slunce**
[cit. 2012-02-04]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:
<http://www.clker.com/clipart-10753.html>
- **Letadlo**
[cit. 2012-02-04]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:
<http://www.clker.com/clipart-6890.html>
- **Pták**
[cit. 2012-02-04]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:
<http://www.clker.com/clipart-26965.html>
- **Traktor**
[cit. 2012-02-04]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:
<http://www.clker.com/clipart-tractor-empty-cab.html>
- **Zámek**
[cit. 2012-02-04]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:
<http://www.clker.com/clipart-15371.html>
- **Fialový motýl**
[cit. 2012-02-04]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:
<http://www.clker.com/clipart-butterfly-19.html>
- **2. Motýl**
[cit. 2012-02-04]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:
<http://www.clker.com/clipart-11584.html>
- **Ještěrka**
[cit. 2012-02-04]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:
<http://www.clker.com/clipart-177674.html>

- **Had**
[cit. 2012-02-04]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:
<http://www.clker.com/clipart-155706.html>
- **Kotě**
[cit. 2012-02-04]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:
<http://www.clker.com/clipart-kitten-3.html>
- **Štěně**
[cit. 2012-02-04]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:
<http://www.clker.com/clipart-puppy-cartoon1.html>
- **Míč**
[cit. 2012-02-04]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:
<http://www.clker.com/clipart-14957.html>
- **Chlapec se švihadlem**
[cit. 2012-02-04]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW:
<http://www.clker.com/clipart-11328.html>